

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 3175/15

לפני :
כבוד השופט ס' גובראן
כבוד השופטת ד' ברק-ארז
כבוד השופט מ' מזוז

המערער : פלוני

נ ג ד

המשיבה : מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום
25.3.2015 בתפ"ח 6433-07-14 שניתן על ידי כבוד השופטת
ר' פרידמן-פלדמן

תאריך הישיבה : ט"ו באדר א' התשע"ו (24.2.2016)

בשם המערער : עו"ד ברוך בן יוסף

בשם המשיבה : עו"ד הילה גורני

בשם שירות המבחן : גב' ברכה וייס

פסק-דין

השופט ס' גובראן:

1. ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (סגן הנשיא י' צבן, והשופטים ר' כרמל ור' פרידמן-פלדמן) בתפ"ח 6433-07-14 מיום 25.3.2015, במסגרתו הושת על המערער עונש של 4.5 שנות מאסר בפועל; 12 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור למשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר עבירת מין; ופיצוי בסך 10,000 ש"ח לכל מתלונן.

רקע והליכים

2. המערער הורשע, על יסוד הודאתו בהסדר טיעון, בביצוע עבירות של מעשה סדום בקטין מתחת לגיל 14 (שתי עבירות), לפי סעיף 347(ב) בצירוף סעיף 350

בנסיבות סעיף 345(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ניסיון למעשה סדום בקטין מתחת לגיל 14, לפי סעיף 347(ב) בצירוף סעיף 350, בנסיבות סעיף 345(א)(3) ובצירוף סעיף 25 לחוק העונשין; הטרדה מינית, לפי סעיף 5(א) בנסיבות סעיף 3(א)(6)(א) לחוק מניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998; וניסיון למעשה מגונה, לפי סעיף 348(א) בנסיבות סעיף 345(א)(3) ובצירוף סעיף 25 לחוק העונשין. על פי עובדות כתב האישום, בחודש מרץ בשנת 2014 המערער יצר קשר דרך הפייסבוק עם שני קטינים שהיו באותה עת בני 12 ו-13 (להלן: המתלוננים). תחילה, המערער הציע למתלוננים שיקללו אותו דרך הודעות בפייסבוק בתמורה לסיגריות, והם נענו להצעתו. בהמשך לכך, המערער ביקש מהמתלוננים לשלוח לו תמונות של שרירי הבטן שלהם בתמורה לתשלום, ואחרי כן ביקש שישלחו לו תמונה של איבר מינם, גם כן תמורת תשלום, והם נענו לשתי הצעותיו. לאחר מכן, המערער ביקש מאחד המתלוננים לשפשף את איבר מינו, אך זה סירב. אחרי כן, המערער הציע למתלוננים למצוץ את איבר מינם בתמורה לסך של 400 ש"ח. בהמשך לדברים האמורים, המערער אסף את המתלוננים ברכבו והוביל אותם למקום מבודד, שם ביצע בהם מין אורלי. לאחר מספר ימים, המערער נפגש בשנית עם אחד המתלוננים, ביצע בו מין אורלי, ושילם לו בתמורה 400 ש"ח.

גזר הדין של בית המשפט המחוזי

3. ביום 25.3.2015 גזר בית המשפט המחוזי את דינו של המערער. בגזר דינו, בית המשפט עמד על הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות, על הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ועל מדיניות הענישה הנהוגה. באשר לערך החברתי שנפגע, נקבע כי מעשיו של המערער פגעו בערכים המוגנים של כבוד האדם, חירותו ופרטיותו, זכות האוטונומיה של האדם על גופו, ושמירה על גופו ונפשו של האדם. באשר לנסיבות הקשורות לביצוע העבירה, בית המשפט המחוזי התייחס לכך שהמערער ניצל את יחסי השכנות בינו לבין המתלוננים ואת היכרותו המוקדמת עם אחד מהם; ניצל את תמימותם וסקרנותם המינית; ופיתה אותם בעורמה ובשיטתיות. עוד ציין בית המשפט המחוזי כי יש בפער הגילאים בין המערער למתלוננים; בעובדה שמדובר בריבוי עבירות; ובכך שהמעשים נעשו בנוכחות שני המתלוננים, כדי להוסיף נופך של חומרה. באשר למדיניות הענישה הנהוגה, בית המשפט המחוזי עמד על כך שבעבירות מין – ובייחוד בעבירות מין המבוצעות בקטינים – נהוגה מדיניות ענישה מחמירה. בהתחשב במכלול השיקולים, בית המשפט המחוזי העמיד את מתחם העונש ההולם בגין כל העבירות יחדיו על 4 עד 8 שנות מאסר בפועל.

4. על מנת לקבוע את העונש המתאים למערער, בית המשפט המחוזי בחן את נסיבותיו האישיות של המערער שאינן קשורות לביצוע העבירה, וביניהן נסיבות חייו הקשות; אישיותו הילדותית; העובדה שהמערער סובל ממקבץ הפרעות אישיות ומקשיים התפתחותיים; וחוות הדעת שהוגשו בעניינו על ידי קצינת המבחן ופסיכולוגים. בית המשפט המחוזי ייחס משקל לקולה לגילו של המערער; עברו הפלילי הנקי; הודאתו; נטילת האחריות על מעשיו; ולכך שהביא לחיסכון בזמן השיפוטי. מאידך, בית המשפט המחוזי הטעים כי אין להתעלם מהנזק המובנה של מעשיו למתלוננים, אם כי הוסיף שיש להעניק למערער הזדמנות לקבל טיפול ולשקם את חייו. על סמך מכלול השיקולים האמורים, בית המשפט המחוזי מצא כי יש לגזור את עונשו של המערער ברף התחתון של מתחם העונש שנקבע לעבירות, וגזר את עונשו כאמור בפסקה 1 לעיל. כן נקבע כי שירות בתי הסוהר ישלב את המערער בתוכנית שיקום טיפולית לעברייני מין.

טענות הצדדים

5. המערער טוען כי בית המשפט המחוזי החמיר עמו יתר על המידה ומבקש מבית משפט זה להקל בעונשו. בערעורו, המערער עומד על כך שלא נעשה כל שימוש בכוח כלפי הקטינים, כי הוא לא עשה דבר כדי לכפות את עצמו עליהם, וכי והוא אף שילם להם בתמורה למעשים. כן מציין המערער כי הוא זה שביקש מהמתלוננים לבצע בו מעשה סדום, וכי במעשיו רצה לבזות את עצמו ולא לפגוע בהם. זאת ועוד, לשיטת המערער, משלא הוגשה כל ראייה לגבי מצבם של הקטינים ומידת הפגיעה בהם, ניתן להניח כי לא נגרם להם נזק משמעותי. עוד מדגיש המערער כי מצבו הנפשי גרם לו לראות בעצמו ילד ולא מבוגר, וכי יש לתת לכך את הדעת עת שופטים את מעשיו. לאור זאת, המערער סבור כי בית המשפט המחוזי שגה בכך שלא גזר עליו עונש בתחתית מתחם הענישה – בייחוד כאשר היתה זו גם המלצת המשיבה. כמו כן, לטענת המערער הטווח המהווה את תחתית המתחם נע בין שנה לשנה וחצי, ולא 4.5 שנים. לחיזוק עמדתו, הפנה המערער לפסיקה בה, בנסיבות דומות, גזר בית משפט זה עונשים קלים מהעונש שהוטל עליו. המערער הוסיף כי לדידו בית המשפט המחוזי לא נתן משקל מספק לשיקולים לקולה אותם מנה בהחלטתו. לבסוף, המערער מלין נגד סכום הפיצוי שהוטל עליו לשלם, וטוען כי בהעדר הוכחות לנזקיהם של המתלוננים, היה מקום להקל בפסיקת הפיצויים כמו גם לעכב את תשלומם עד שהמתלוננים יגיעו לגיל 18.

6. המשיבה, מנגד, טוענת כי יש לדחות את הערעור. לשיטתה, בית המשפט המחוזי התחשב בכלל השיקולים הרלבנטיים עת קבע את מתחם העונש על כל עבירה,

כאשר לבסוף גזר על המערער עונש כולל בצד הנמוך של המתחמים. לעמדתה, העונש שנגזר על המערער לא חורג ממדיניות הענישה הנוהגת ואין מקום להתערב בו. עוד גורסת המשיבה כי הנזק שנגרם לקטינים מובן מאליו נוכח המעשים המתוארים, וכי בנסיבות המקרה ישנה חשיבות משמעותית לאלמנט ההרתעה הטמון בגזר הדין. לעניין הפיזיים, המשיבה מדגישה כי המתלוננים לא צורפו כצד לערעור ולפיכך, על פי פסיקת בית משפט זה, אין להישמע לטענותיו של המערער בנושא.

תסקיר שירות מבחן משלים

7. ביום 21.2.2015 הוגש תסקיר שירות מבחן משלים בעניינו של המערער. מן התסקיר עולה כי המערער השתלב, החל מחודש אוגוסט 2015, במסגרת תעסוקתית בבית הסוהר. התרשמות קצינת ההכשרה המקצועית בקורס מהמערער הינה כי מדובר באסיר שקט וחיובי. עוד צוין בתסקיר כי המערער נמצא בקשר תומך עם משפחתו אשר מגיעים לבקרו באופן סדיר. באשר ליחסו של המערער לעבירות ולהליך טיפולי, צוין כי המערער מבין את חומרת מעשיו ומגלה מוטיבציה טיפולית, וכי כעת משולב בקבוצה פסיכו-חינוכית לעברייני מין שאליה מתמיד להגיע. לבסוף, שירות המבחן עמד על חשיבות שילובו בטיפול ייעודי להפחתת המסוכנות המינית הנשקפת ממנו, אשר הוערכה בחודש דצמבר בשנת 2015 כבינונית-גבוהה.

דיון והכרעה

8. לאחר עיון בגזר דינו של בית המשפט המחוזי ובנימוקי הערעור, ולאחר שמיעת הצדדים בפנינו, הגענו למסקנה כי דין הערעור להידחות. הלכה ידועה היא שערכאת הערעור אינה מתערבת בחומרת העונש שנקבעה על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים בהם העונש שנגזר חורג במידה רבה מרמת הענישה הנוהגת או הראויה במקרים דומים (ראו: ע"פ 2715/15 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 6 (20.9.2015); ע"פ 5767/14 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 90 (16.6.2015); ע"פ 5500/13 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 10 (6.11.2014)). לטעמנו, המקרה הנוכחי אינו נמנה על אותם המקרים המצדיקים התערבות, כפי שיובהר להלן.

9. אנו סבורים כי גזר דינו של בית המשפט המחוזי מבוסס ומנומק היטב, וניכר כי נלקחו בחשבון כל השיקולים הרלבנטיים. בפסיקת בית משפט זה הודגש כי מדיניות הענישה בעבירות מין צריכה להיות מחמירה, ולבטא את הנזקים המשמעותיים הנגרמים לנפגעי עבירות אלה (ע"פ 8031/13 שדרין נ' מדינת ישראל, בפסקה 38 (22.7.2015); ע"פ 5949/13 שרחה נ' מדינת ישראל, בפסקה 37 (17.3.2014)), וכן את האינטרס הציבורי בהרתעתם של עברייני מין פוטנציאליים (ע"פ 7660/14 פלוני נ' ...).

מדינת ישראל, בפסקה 9 (17.9.2015); ע"פ 2848/14 סיגר נ' מדינת ישראל, בפסקה 40 (12.11.2014)). דברים אלו מקבלים משנה תוקף עת מדובר בניצול של רשת האינטרנט למטרות הפוגעניות, נסיבה אשר הוכרה כמגבירה את הצורך בענישה מחמירה (ע"פ 6357/11 ברבמן נ' מדינת ישראל, בפסקה 15 (23.6.2013)). בענייננו, מתחם העונש ההולם נקבע בגין מספר עבירות מין, באופן הבא: מעשה סדום בקטין וניסיון למעשה סדום בקטין – עד שמונה וחצי שנות מאסר; ניסיון למעשה מגונה בקטין – בין חצי שנה לשנה וחצי מאסר בגין כל אירוע; והטרדה מינית של קטין – בין מאסר מותנה לשמונה חודשי מאסר בגין כל אירוע. כאמור, בית המשפט המחוזי העמיד את מתחם הענישה המשוקלל בכל האירועים על בין 4 ל-8 שנות מאסר, כאשר על המערער הטיל עונש הניצב בתחתית המתחם שקבע. נוכח חומרתן ואופיין של העבירות בהן הורשע; מדיניות הענישה שהתווה בית משפט זה ביחס לעבירות אלו; והמסוכנות הגבוהה הנשקפת מהמערער, אין בידינו לקבל את טענתו כי על המתחם להיות נמוך במידה ניכרת מזה שקבע בית המשפט המחוזי. כמו כן, אנו סבורים כי העונש שהוטל על המערער בתוך המתחם הוא עונש ראוי, המאזן היטב בין השיקולים לקולה ולחומרה המתקיימים בעניינו. על המערער נגזר עונש על 4.5 שנות מאסר, ברף התחתון של מתחם העונש שנקבע, ודי בכך כדי לדחות את טענותיו כי בית המשפט המחוזי לא התחשב דיו בנסיבותיו המקלות.

10. באשר לטענת המערער בכל הנוגע לפיצוי שהוטל עליו לטובת המתלוננים – יש לדחות טענה זו על הסף, שכן המתלוננים כלל לא צורפו כצד לערעור (ע"פ 1568/14 דובגילנוק נ' מדינת ישראל, בפסקה 14 (31.3.2015); ע"פ 1537/14 משאח נ' מדינת ישראל, בפסקה ט (2.3.2015)). למעלה מן הדרוש, יצוין כי אנו סבורים שמדובר בפיצוי סביר ומידתי בנסיבות העניין.

11. לסיום, אנו תקוה כי המערער ינצל את המסגרות הטיפוליות המוצעות לו בבית הסוהר, וישוב אל דרך המוטב.

12. סוף דבר, הערעור נדחה.

ניתן היום, י"ד באדר ב' התשע"ו (24.3.2016).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט